

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1826 - Η Αίγινα γίνεται πρωτεύουσα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους.
1912 - Η Εθνοσυνέλευση των Σαμίων κηρύσσει την ένωση της Σάμου με την Ελλάδα.
1912 - Ο ελληνικός στρατός απελευθερώνει την Καστοριά και τη Χίο από τους Οθωμανούς.
1934 - Εγκαινιάζεται στη Μελβούρνη το Μνημείο Ηρώων της Αυστραλίας.
1942 - Η τουρκική κυβέρνηση επιβάλλει τον έκτακτο φόρο Βαρλίκ Βεργκισί, που θα αποφέρει μεγάλη οικονομική καταστροφή σε Έλληνες, Εβραίους και Αρμένιους.
1961 - Ανακοινώνεται η ανακάλυψη κρανίων και εργαλείων της προϊστορικής εποχής στο σπήλαιο Αλεπότρυπα της Μάνης.
1962 - Εγκαίνια της εθνικής οδού Αθηνών-Κορίνθου.
1966 - Ανταπόκριση της γαλλικής Le Monde από την Αθήνα κάνει λόγο για πορεία ανανέωσης της ελληνικής πολιτικής ζωής με μια «Νέα Αριστερά» υπό τον Ανδρέα Παπανδρέου και μια «Νέα Δεξιά» υπό τον Κωνσταντίνο Καραμανλή.
2002 - Το Σχέδιο Ανάν, σχέδιο επίλυσης του Κυπριακού, που συντάξε ο γ.γ του ΟΗΕ Κόφι Ανάν, παραδίδεται στην Κυπριακή Δημοκρατία, στην τουρκοκυπριακή πλευρά και στις εγγυήτριες δυνάμεις Ελλάδα, Τουρκία και Βρετανία.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1907 - Ορέστης Λάσκος, σκηνοθέτης, σεναριογράφος και ποιητής
1949 - Δημήτρης Κοκολάκης, Έλληνας καλαθοσφαιριστής
1962 - Γιώργος Μπτσιμπόνας, Έλληνας ποδοσφαιριστής
1962 - Ντέμι Μουρ, Αμερικανίδα ηθοποιός
1970 - Ελίνα Κωνσταντοπούλου, Ελληνίδα τραγουδίστρια
1974 - Λεονάρντο Ντι Κάπριο, Αμερικανός ηθοποιός
1983 - Φίλιπ Λαμ, ποδοσφαιριστής

ΘΑΝΑΤΟΙ

405 - Αρσάκιος, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως
826 - Άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης, Βυζαντινός μοναχός και συγγραφέας
1028 - Κωνσταντίνος Η΄, Βυζαντινός αυτοκράτορας
1949 - Λουκάς Κανακάρης - Ρούφος, Έλληνας πολιτικός
1950 - Αλέξανδρος Διομήδης, Έλληνας τραπεζικός και πολιτικός
1990 - Αλέξης Μινωτής, ηθοποιός
1990 - Γιάννης Ρίτσος, ποιητής
2004 - Γιάσερ Αραφάτ, Παλαιστίνιος πολιτικός

Ηγεμονία της Σάμου

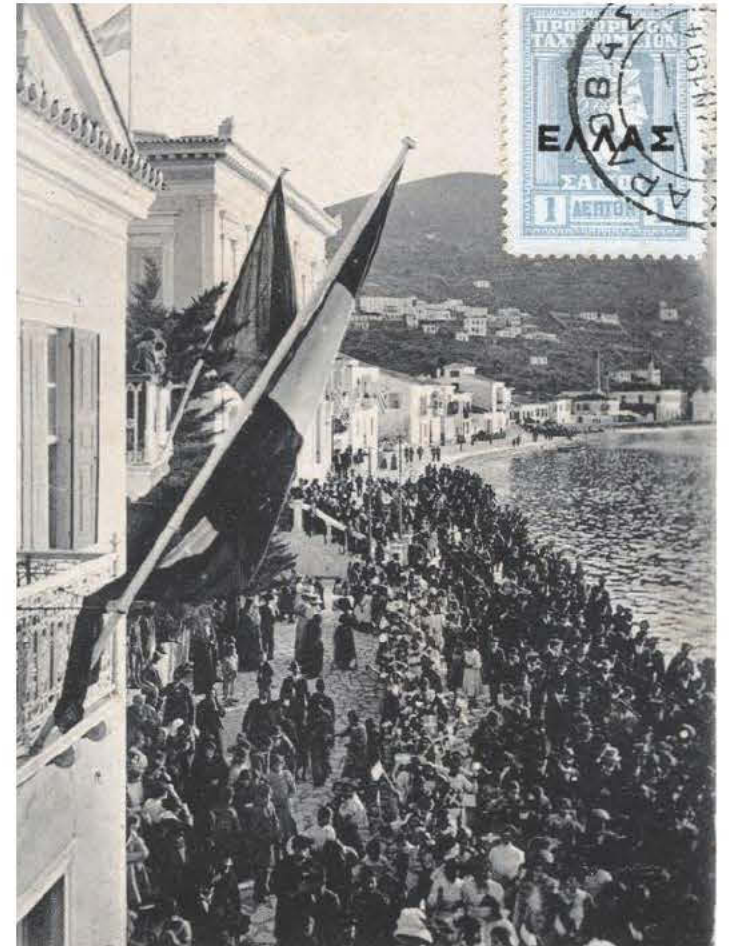
Ηγεμονία της Σάμου ονομαζόταν το αυτόνομο κράτος υπό την Υψηλή Πύλη (Οθωμανική Αυτοκρατορία) που δημιουργήθηκε το 1832 με απόφαση των Μεγάλων Δυνάμεων για τη διοίκηση της Σάμου μετά τη δημιουργία του Βασιλείου της Ελλάδας και την ανεξαρτητοποίηση μέρους των ελληνικών εδαφών από την Οθωμανική αυτοκρατορία. Το καθεστώς αυτό παρέμεινε στη Σάμο έως τον Α΄ Βαλκανικό Πόλεμο και την ένωση του νησιού με την Ελλάδα.

Η Σάμος είχε επαναστατήσει εναντίον των Τούρκων μαζί με την υπόλοιπη Ελλάδα το 1821. Παρά το γεγονός ότι η Σάμος συμμετείχε σ' όλη τη διάρκεια της επανάστασης, δεν εντάχθηκε στο νεοσύστατο Βασίλειο της Ελλάδας. Η Συνθήκη του Λονδίνου, το 1832 κήρυξε την Σάμο, αυτόνομη ηγεμονία υπό την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Πρωτεύουσα αρχικά ορίστηκε η Χώρα και στην συνέχεια μεταφέρθηκε στο Βαθύ.

Ο ηγεμόνας της ήταν χριστιανός, ανώτερος αξιωματούχος της Υψηλής Πύλης, διοριζόταν από τον σουλτάνο και έφερε τον τίτλο του πρίγκιπα. Διοικούσε το νησί μαζί με μια τετραμελή τοπική κυβέρνηση, ονομαζόμενη Βουλή, η οποία εκλεγόταν από τη Γενική Συνέλευση των πληρεξουσίων κάθε χωριού ή κωμόπολης, που έπαιζε το ρόλο της νομοθετικής εξουσίας και συνεδρίαζε κάθε χρόνο επί ένα περίπου μήνα. Το σχήμα της ηγεμονικής διοίκησης προσδιορίστηκε από την Οργανική Διάταξη (1832) και τον Αναλυτικό Χάρτη (1850) και προσομοίαζε με αυτό των παραδουνάβιων ηγεμονιών σε μικρογραφία. Η Σάμος δεν μπορούσε να αναπτύξει εξωτερικές σχέσεις, είχε όμως δική της σημαία και πλήρη εσωτερική αυτονομία, με αναγνώριση της ελληνικής καταγωγής, της γλώσσας και της θρησκείας των κατοίκων της, ενώ τελούσε υπό την εγγύηση και την προστασία των Ευρωπαϊκών Δυνάμεων. Η πρώτη περίοδος της ηγεμονίας (1834-1849) υπήρξε ιδιαίτερα σκληρή. Ο ηγεμόνας Στέφανος Βογορίδης διοίκησε το νησί με αντιπροσώπους που ενδιαφέρθηκαν όχι τόσο για την οργάνωση του αυτόνομου κρατιδίου όσο για την είσπραξη των φόρων, φτάνοντας σε υπερβολικές καταχρήσεις. Αποτέλεσμα της κακοδιοίκησης υπήρξε η εξέγερση του 1849, που οδήγησε σε αλλαγή ηγεμόνα και στην αποσαφήνιση των όρων της αυτονομίας, αλλά μετά την καταστολή της άφησε ως αρνητικό κατάλοιπο της επέμβασης του τουρκικού στρατού μόνιμη οθωμανική φρουρά στην πρωτεύουσα της ηγεμονίας. Από το 1851, με τον ερχομό στη Σάμο του Γεωργίου Κονεμένου ως τοποτηρητή της ηγεμονίας, μπήκαν οι βάσεις του αυτόνομου καθεστώτος. Οργανώθηκαν οι υπηρεσίες του κρατιδίου, τα δικαστήρια, ιδρύθηκαν σχολεία σε όλες τις κοινότητες του νησιού, τυπογραφείο, ψηφίστηκαν νόμοι βασικοί, ξεχώρισαν οι τρεις εξουσίες, επιβλήθηκε η πειθαρχία και ο σεβασμός στους νόμους, πατάχθηκε η ληστοπειρατεία.

Από το 1855, επί της ηγεμονίας του Ι. Γκίκα, άρχισε να λειτουργεί το Πυθαγόρειο Γυμνάσιο ως ανώτερο εκπαιδευτήριο και πολύ σύντομα Ανώτερο Παρθεναγωγείο. Μετακλήθηκαν από την Ελλάδα σπουδαίοι δάσκαλοι, εισήχθη ο θεσμός των υποτροφιών για όσους είχαν τις ικανότητες να σπουδάσουν. Πολλοί νέοι απόφοιτοι συνέχισαν τις σπουδές τους στην Ελλάδα, Κωνσταντινούπολη ή το εξωτερικό. Μετά το πέρας των σπουδών τους επέστρεψαν στη Σάμο και συμμετέχοντας στα κοινά διαμόρφωσαν τις νέες πνευματικές και πολιτικές δυνάμεις του τόπου. Η επίδρασή τους στη σαμιακή κοινωνία δεν άργησε να φανεί.

Η μεγαλύτερη ανάπτυξη της ηγεμονίας της Σάμου σημειώθηκε κατά το τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα με την ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής, του εμπορίου και της βιομηχανίας. Μαζί με την αμπελοαγωγή, που αποτελού-

σε την κύρια οικονομική δραστηριότητα των κατοίκων, αναπτύχθηκαν η καπνοκαλλιέργεια, η καπνοβιομηχανία και η βυρσοδεψία, σημαντικοί κλάδοι της τοπικής οικονομίας, που υπερέβησαν τα όρια της ηγεμονίας και άκμασαν μέχρι το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Παράλληλα, στα τέλη του αιώνα ήταν εμφανής και η πνευματική ανάπτυξη της Σάμου με την παρουσία λογίων και λογοτεχνών, την έκδοση βιβλίων και την κυκλοφορία εφημερίδων, όπως οι: Σάμος, Ευνομία, Φως, Πατρίς, Νέα Ζωή, Πρόοδος, Νέα Σάμος. Κατασκευάζονται δημόσια έργα, δρόμοι και λιμάνια, δημόσια και ιδιωτικά κτίρια κοσμήματα για τον τόπο, αναδιοργανώνεται η εκπαίδευση, αναπτύσσεται η βιομηχανία κυρίως δερμάτων και καπνού, η γεωργία, το εμπόριο και η ναυτιλία.

Στις αρχές του 20ού αιώνα, αν και αρκετοί τοπικοί παράγοντες πίστευαν ότι το ηγεμονικό καθεστώς θα είχε μεγάλη διάρκεια, παρατηρήθηκε στους Σαμιώτες έντονος εθνικός προσανατολισμός, που ενισχύθηκε αφενός μεν από την ανάπτυξη των βαλκανικών εθνικισμών και τη διαφαινόμενη τάση αλλαγής των συνόρων στην ευρύτερη περιοχή και αφετέρου από την ενεργό συμμετοχή στα πολιτικά δρώμενα του Θεμιστοκλή Σοφούλη ως πολιτικού ηγέτη. Επιπλέον, ενισχύθηκε από την προσπάθεια διείσδυσης ελληνικών κεφαλαίων στην Ανατολή μέσω της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος και από την εθνική δράση του ιεροδιδασκαλείου του Συλλόγου Μικρασιατών «Η Ανατολή», που είχε εγκατασταθεί στη Σάμο από το 1906. Ο προτελευταίος ηγεμόνας Ανδρέας Κοπάσης, εναντίον του οποίου είχε εκδηλωθεί ένοπλη εξέγερση το 1908, δολοφονήθηκε από τον απεσταλμένο του μακεδονικού κομιτάτου Σταύρο Μπαρέτη το Μάρτιο του 1912 ενώ το Σεπτέμβριο του ίδιου έτους σημειώθηκε επαναστατικό κίνημα με επικεφαλής το Σοφούλη. Η εθνοσυνέλευση των Σαμίων, που συγκλήθηκε αμέσως μετά, κήρυξε την ένωση της Σάμου με την Ελλάδα στις 11 Νοεμβρίου 1912. Με την εικονική κατάληψη του νησιού από μοίρα του ελληνικού στόλου, το Μάρτιο του 1913, τερματίστηκε οριστικά το καθεστώς της ηγεμονίας. Μέχρι την ενσωμάτωσή της στην Ελλάδα, η Σάμος διοικήθηκε από προσωρινή κυβέρνηση έως το 1914 με πρόεδρο το Θεμιστοκλή Σοφούλη.